

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Miljøvernavdelingen
Postboks 4710 Sluppen
7468 Trondheim
Tlf. 73 19 90 00

Rapport

Nr. 1 - 2016

TITTEL Forvaltningsplan for Hildremsvatnet naturreservat i Bjugn kommune 2016-2026	DATO 27.01.2016
FORFATTER/SAKSBEHANDLER Seniorrådgiver Jan-Erik Andersen	ANTALL SIDER 42
ANSVARLIG SIGNATUR Stein-Arne Andreassen 	OPPLAG 100
EKSTRAKT Rapporten inneholder en forvaltningsplan som skal ivareta verneformålet i Hildremsvatnet naturreservat i Bjugn kommune, som er et naturreservat med mange dellokaliteter med boreal regnskog. Planen avklarer en del spørsmål omkring brukerinteresser og verneinteresser.	

STIKKORD

KEYWORDS

Hildremsvatnet naturreservat Forvaltningsplan Barskog Boreal regnskog Sør-Trøndelag fylke	Hildremsvatnet nature reserve Management plan Coniferous forest Boreal rainforest Sør-Trøndelag county
---	--

ISBN 978-82-7540-207-1

ISBN 978-82-7540-207-1

Forvaltningsplan for Hildremsvatnet naturreservat i Bjugn kommune 2016-2026

Rapp. 1-2016

Innhold

Forord	4
Innledning	4
Naturmangfoldloven	6
Historikk	7
Verneprosess	7
Brukshistorie	7
Dagens status	8
Kunnskapsstatus	8
Verneverdier	8
Artsmangfold	8
Naturtyper	9
Bruk av området	11
Tiltak og skjøtsel	12
Trusler mot verneverdiene	13
Innenfor vernegrensene	13
Utenfor vernegrensene	13
Forvaltning av Hildremsvatnet naturreservat	14
Bevaringsmål, planlagte tiltak og skjøtsel.....	14
Retningslinjer for brukerinteresser.....	15
Oppsyn og administrasjon	20
Skjøtsel.....	22
Generelle retningslinjer for saksbehandling.....	22
Utenforliggende virksomhet.....	23
Oppfølging av ulovligheter - håndheving og sanksjoner	23
Forvaltningsmyndigheter	23
Kilder	25
Vedlegg	i
Vedlegg 1 Verneforskrift	ii
Vedlegg 2 Naturtyper og artsamangfold	v
Flora	v
Fauna.....	vi

Naturtyper	vi
Vedlegg 3 Bevaringsmål, med tilstandsvariabler og overvåkingsmetodikk.....	viii
Vedlegg 4 Samlet tiltaksbeskrivelse med kostnadsoverslag og fremdriftsplan.....	x
Vedlegg 5 Begrepsforklaring	xi
Vedlegg 6 Oppsummering av uttalelser til forslag til forvaltningsplan	xii

Forord

Denne forvaltningsplanen er skrevet av Fylkesmannen i Sør-Trøndelag v/Jan Erik Andersen, som også har tatt alle bilder i planen. Planen beskriver tilstanden i Hildremsvatnet naturreservat, samt hvilke mål Fylkesmannen har for forvaltningen av reservatet. Vernebestemmelsenes virkning i forhold til ulike brukerinteresser beskrives også, samt hvilke muligheter for dispensasjoner som foreligger.

Målgruppen for planen er i første rekke grunneierne, kommunen og annen offentlig forvaltning, samt også forskningsinstitusjoner.

Oppstart av forvaltningsplanprosessen ble kunngjort i brev av 11.06.2015 fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag. Det kom ikke inn noen merknader til denne kunngjøringen. Planen ble sendt ut på offentlig høring i brev av 21.10.2015 fra Fylkesmannen. Det kom inn 3 uttalelser til høringen, og disse er oppsummert og kommentert i vedlegg 6.

Innledning

Hildremsvatnet naturreservat ble fredet som naturreservat ved kgl. res. av 31.08.2001 og utvidet ved kgl. res. av 12.12.2014. Verneområdet har nå et areal på 28 262 dekar, jf. kart i figur 1.

Hildremsvatnet naturreservat har ni registrerte lokaliteter med kystgranskog (boreal regnskog), se figur 1. På norsk rødliste for naturtyper 2011 er kystgranskog oppført som sterkt truet (EN) på grunn av at det er en naturtype som har hatt en stor arealreduksjon i senere tid.

Formålet med naturreservatet er å bevare et stort og variert naturskogområde som med sitt store innslag av kystgranskog og med en rik og verdifull lavflora har særskilt betydning for biologisk mangfold. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag er forvaltningsmyndighet for naturreservatet. Verneforskriften for Hildremsvatnet naturreservat ligger som vedlegg 1 og under lokale forskrifter på www.lovdata.no.

Hildremsvatnet naturreservat ligger øst for Gjølgevatnet og Teksdalsvatnet i Bjugn kommune. Nyvassdalen er en skogdal som er et dominerende landskapselement i nordre del av reservatet. Sentralt i området ligger fjellpartiet Oldskora, med fjell opp i 454 meters høyde. Høyeste fjell er Seksortklumpen på østsida av Nyvassdalen (493 moh.). Sørvest i området ligger to større vann, Hildremsvatnet og Skjervatnet, med skoglier rundt. Området grenser til Storvatnet i nordvest, som også er områdets laveste punkt (57 moh.). Marin grense i området er 125 moh.

Naturmangfoldloven

I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og det skal fremgå av beslutningen hvordan disse prinsippene er tatt hensyn til og vektlagt i vurderingen av saken. Forvaltningsmålene i §§ 4 og 5 trekkes også inn i skjønnsutøvingen.

Etter § 8 i naturmangfoldloven skal offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig, bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Videre skal kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen vektlegges. Det er opp gjennom årene gjennomført ulike naturfaglige undersøkelser i Hildremsvatnet naturreservat, og det foreligger flere rapporter som dokumenterer naturkvalitetene. Dette kunnskapsgrunnlaget er lagt til grunn i forvaltningsplanen.

Ut fra dagens kunnskap, vil aktivitetene som vil kunne foregå i henhold til verneforskriften, med liten grad av sannsynlighet ha noen særlig negativ innvirkning på artene og naturtypene som ønskes ivarettatt gjennom vernet. Verneforskriften er til hinder for aktiviteter som vurderes å kunne ha negativ innvirkning på verneverdiene. Forvaltningsplanen er utarbeidet innenfor rammen av de restriksjoner som er satt i verneforskriften. Det vurderes at forvaltningsplanen og oppfølging av denne med stor grad av sannsynlighet vil bevare artene og naturtypene i området, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Den foreliggende kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologisk tilstand i denne saken, vurderes å stå i et rimelig forhold til sakens karakter, og retningslinjen om kunnskapsgrunnlaget i § 8 anses som oppfylt. Føre-var-prinsippet tillegges derfor liten vekt i denne saken, jf. naturmangfoldloven § 9.

Forvaltningsplanen gir nærmere retningslinjer for aktiviteter som er tillatt i naturreservatet innenfor rammen av verneforskriften og naturmangfoldloven. Vurdering av den enkelte aktivitet i forhold til samlet belastning i verneområdet, vil være veldig relevant ved vurdering av søknader om dispensasjoner fra verneforskriften. I forbindelse med forvaltningsplanen er det utarbeidet nærmere bevaringsmål for ulike naturkvaliteter som grunnlag for overvåking av naturtilstanden i området. Dette vil gi et styrket grunnlag for å kunne vurdere samlet belastning av ulike aktiviteter i området.

Prinsippet i naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning er dermed vurdert og tillagt vekt.

Prinsippet i naturmangfoldloven § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver, får ikke særlig betydning, ettersom verneforskriften som forvaltningsplanen bygger på legger vesentlige begrensninger på hvilke tiltak som kan gjøres i området. De tiltakene som vil kunne gjennomføres vurderes ikke å ha vesentlig negativ effekt på naturtyper, arter eller økosystem.

Prinsippene i § 12 vurderes å være relevante. Prinsippet om beste tilgjengelige teknikker og driftsmetoder vurderes som aktuelt bl.a. i forbindelse med skjøtselstiltak. Prinsippet om beste lokalisering vurderes som relevant i forbindelse med bl.a. behandling av søknader om dispensasjoner, både når det gjelder spørsmålet om dispensasjon bør gis og eventuelt hvilke vilkår som bør settes. Forvaltningsplanen legger opp til skjøtselstiltak som er vurdert å være best mulig tilpasset naturkvalitetene en ønsker å ta vare på. Gjennom den overvåking av naturtilstanden som planen legger opp til, vil en få et godt grunnlag for å evaluere gjennomførte skjøtselstiltak og ev. foreta korrigeringer både når det gjelder teknikker/metoder og lokalisering.

Historikk

Verneprosess

Hildremsvatnet inngikk i verneplan for barskog i Midt-Norge fase II (DN-rapport 1998-3), og ble vernet som naturreservat ved kgl. res. av 31.08.2001, med et areal på 22 463 dekar. På grunn av konfliktgraden, ble nedre del av Nyvassdalen og Åltjønna-området ikke vernet i 2001, selv om det var registrert verneverdig barskog der. Skjervasslia på sørsida av Storvatnet var heller ikke med i 2001. Disse tre delområdene kom med i en prosess knyttet til frivillig vern av skog i 2014, slik at området ved kgl. res. av 12.12.2014 fikk et areal på 28 262 dekar.

Brukshistorie

Hele naturreservatet er i større eller mindre grad påvirket av tidligere skogsdrift. Fløting var tidligere vanlig i Nyvassdalen og langs Amunddalselva. Nyvassdalsvatnet var demt opp med en fløtningsdam i denne tiden, denne dammen er nå ikke intakt lenger, og vannet har naturlig vannstand. Tuftene etter ei skogskoie finnes på Amunddalsmyrene. Nyere hogster (fra de siste ca. 20 år) er gjort i Åltjønna-området og i Nyvassdalen. I Nyvassdalen er mye av myrene grøfta og det kommer opp både gran og furu på grøftene. Skjervasslia er også preget av flere runder med hogster. Yngre skog (ca. 30-40 år) finnes både på vest og på østsida av Hildremsvatnet.

Det var i en periode et gårdsbruk i Nyvassdalen. I Åfjord og Jøssund gårdshistorie bind I 1500-1800 framgår det at det var bosetting i Nyvassdalen fra 1650-tallet og til ca. 1750, samt ei sag i Tomasvasselva. Saga i Tomasvasselva var i bruk til i hvert fall til på slutten av 1700-tallet, det vil si også etter at fast bosetting opphørte.

FosenKraft har drevet med kraftproduksjon i Teksdal siden 1941. Teksdal kraftstasjon består av fire magasin, hvorav Hildremsvatnet er det ene, med en reguleringshøyde på 3,5 meter. I utløpselva fra Hildremsvatnet er det en demning.

Det er også mindre demninger i Amunddalstjønna og Fiskløysan, som ble brukt i forbindelse med tømmerfløting. Disse er delvis rast sammen og har ikke noen funksjon i dag.

Oldsetra ligger i enden av Nyvassdalen, ned mot Storvatnet, og grenser tett opp til naturreservatet. Ferdsel til Oldsetra skjer stort sett med båt over Storvatnet. Enkel traktorvei ble bygget i Sandtjørnskardet og ned gjennom Nyvassdalen til Oldsetra først på 1990-tallet.

Bård Annar Olden har opplysninger om myrslått nordvest for Amunddalstjønna (Olamonslått, som også er navngitt på kart).

Dagens status

Det er fire hytter på Varghiet skoger (østsida av Hildremstjønna, østsida av Amunddalstjønna, østsida av Fiskløysan, Storslættet), en hytte på vestsida av Hildremstjønna og to innenfor reservatet i Nyvassdalen ved Nyvassdalsvatnet. Det er videre to hytter ved Skjervatnet. I nordvestenden av Skjervatnet er det også et naust.

Det er traktorveier i Nyvassdalen. Veien kommer over Sandtjønnskardet og går ned i Nyvassdalen og nedover dalen til Oldsetra. Her går flere veier/kjøretraseer i dalen.

En enkel traktorvei går opp til Åltjønna, langs sørsida av vannet og til enden av det. Denne traséen fortsetter som kjørespor for ATV opp til Skjervatnet og videre ned Skjervasslia og ut til hytte på Skjervasslineset.

Det er en kjøretrasé opp til Hildremstjønna, fra sør, som er benyttet med traktor og ATV.

Kunnskapsstatus

Naturfaglig kunnskap om området er i første rekke hentet fra følgende kilder:

Angell-Petersen, I. 1988. Inventering av verneverdig barskog i Sør-Trøndelag. Økoforsk rapport 1988:8.

Direktoratet for naturforvaltning 1997. Boreal regnskog i Midt-Norge. DN-rapport 1997:2

Gaarder, G. 1997. Inventering av barskog i Midt-Norge i 1996. Miljøfaglig Utredning rapport 1997:4.

Korsmo, H., Angell-Petersen, I., Bergmann, H.H., Moe, B. 1989. Verneplan for barskog. Regionrapport for Midt-Norge. NINA Utredning 6: 1-99.

Naturbase: <http://geocortex.dirnat.no/silverlightViewer/?Viewer=Naturbase>. Beskrivelse av Oldsetra i Nyvassdalen og Nyvassdalen.

Prestø, T. & Lyngstad, A. 2002. Biologisk mangfold i Bjugn kommune. NTNU Vitenskapsmuseet Bot. Notat 2002-8.

Kunnskapstatusen for området er mangelfull og det finnes sannsynligvis flere lokaliteter med kystgranskog i området enn de som er registrert så langt.

Verneverdier

Artsmangfold

Hildremsvatnet naturreservat favner om i alt ni registrerte lokaliteter med kystgranskog.

Kystgranskoglokalitetene har alle en spesiell lavflora og i alt ni lavarter på Norsk rødliste for arter 2010 er registrert i disse lokalitetene. Tre rødlistede kjuker og en rødlistet høyere plante er også registrert (tabell 1 i vedlegg 2).

To fugler og ett pattedyr som er registrert i området er også på rødlista, storlom, strandsnipe og gaupe (tabell 2 i vedlegg 2). Arter unntatt offentlighet er ikke vurdert.

Storparten av skogen i Hildremsvatnet naturreservat er mer eller mindre påvirket av tidligere skogsdrift, og er i en restaureringsfase mot naturskog/urskog. Det er grunn til å anta at bestandsutviklingen for arter knyttet til kystgranskog og gammel og upåvirket skog vil øke framover. De observerte klimaendringene kan være en forstyrrende faktor i områdets utvikling. Det er særlig kystgranskoglokalitetene som er ømfintlige i forhold til endringer i nedbørsmønster og temperatur.

Naturtyper

Kystgranskog er registrert som en sterkt truet (EN) naturtype i Norsk rødliste for naturtyper 2011. I tillegg finnes den nær truede (NT) naturtypen høgstaudegranskog flere steder i reservatet (tabell 3 i vedlegg 2). I alt ni lokaliteter med kystgranskog er registrert, med et samlet areal på 985 dekar. Dette må ses på som minimumstall, da det antakelig finnes lokaliteter med kystgranskog som ikke er registrert.

Figur 3. Kystgranskoglokalitet på sørsida av Åltjønna.

Skogressursen

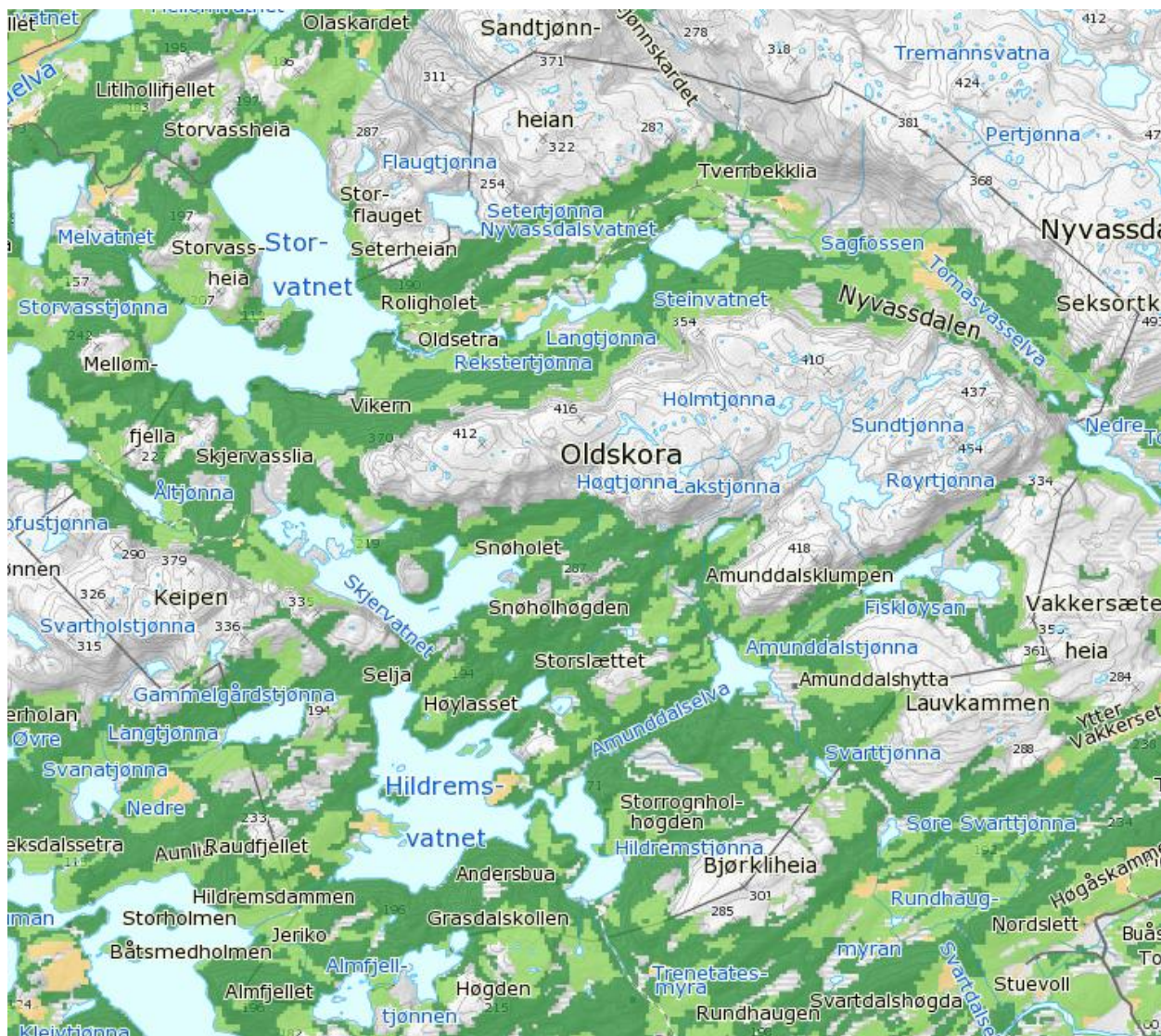
I følge opplysninger innhentet i verneprosessene er det 7365 dekar produktiv skog totalt i Hildremsvatnet naturreservatkap, jf. figur 4. Hoveddelen av lokalitetene med kystgranskog er i områder med middels til høy bonitet, jf. kart i figur 4.

Figur4. Bonitetskart. Svak grønn-uproduktiv skog-impediment. Lys grønn-lav bonitet. Mellomgrønn-middels bonitet. Mørkegrønn-høy bonitet. Kilde: Skogoglandskap.

Figur 5. Nyvassdalen.

Figur 6. Skogens alder. Oransje: 0-40 år. Lysegrønn 41-80 år. Mørkegrønn over 80 år. Kilde: Skogoglandskap.

Storparten av skogen i naturreservatet er over 80 år gammel, jf. figur 6. Lite av skogen er under 40 år gammel.

Bruk av området

I næringssammenheng er den vesentligste bruken av området i dag knyttet til reindrift.

Hildremsvatnet naturreservat inngår i Fosen reinbeitedistrikt, Sør-Fosen-gruppa. Reservatet brukes først og fremst til vinterbeite. Reindriften har ingen permanente anlegg i reservatet pr. i dag.

Jakt, og da særlig elgjakt, er en betydelig brukerinteresse i Hildremsvatnet naturreservat. Det er behov for utfrakt av felt elg fra naturreservatet med motorkjøretøy og traktorveiene og kjøresporene er her viktige for utfrakt av felt elg. Det drives også jakt på skogsfugl og rype, samt noe fiske i reservatet.

Det er i alt ni hytter innenfor naturreservatet. Det er også bygninger på Oldsetra like utenfor området. Adkomst til Oldsetra er i første rekke med båt over Storvatnet, men adkomst via traktorveien over Sandtjørnskardet og ned Nyvassdalen (dvs. gjennom naturreservatet) er også en mulighet.

Det drives utleie av hytta nord for Nyvassdalsvatnet og i den forbindelse er det behov for transport med ATV på barmark langs traktorveien over Sandtjørnskardet. Varghiet Skoger driver også noe utleie av sine hytter i reservatet, samt at de brukes i jakta.

Utover jakt og fiske, er friluftslivsbruken av naturreservatet relativt liten.

Det beites ikke i reservatet med bufe pr. i dag.

Tiltak og skjøtsel

Det drives i dag ingen skjøtsel i Hildremsvatnet naturreservat. Hovedverneinteressen er knyttet til vern av skog, som i utgangspunktet skal få utvikle seg fritt. Det er noen plantefelt i området på Varghiet Skogers eiendom, men det anses pr. i dag ikke som nødvendig med noen skjøtsel av disse. Noe hogst har skjedd i senere tid i Nyvassdalen og i Skjervasslia, men disse hogstområdene er ikke plantet til. Naturlig foryngelse vil skje på disse feltene og det anses pr. i dag ikke som nødvendig med noen tiltak.

Lavarter knyttet til kystgranskog av Fosen-typen har i første rekke rogn, selje, osp og gråor som substrat. Det er mulig at plantefelter med gran kan bli så tette at disse lauvtreartene skygges ut. Ved revisjon av forvaltningsplanen bør det vurderes om det er nødvendig med skjøtsel av plantefelt for å fremme disse lauvtreartene. Lokalitetene med kystgranskog bør da også ses på i forhold til behov for skjøtsel, om bestandsutviklingen på de registrerte kystgranskoglavartene er negative.

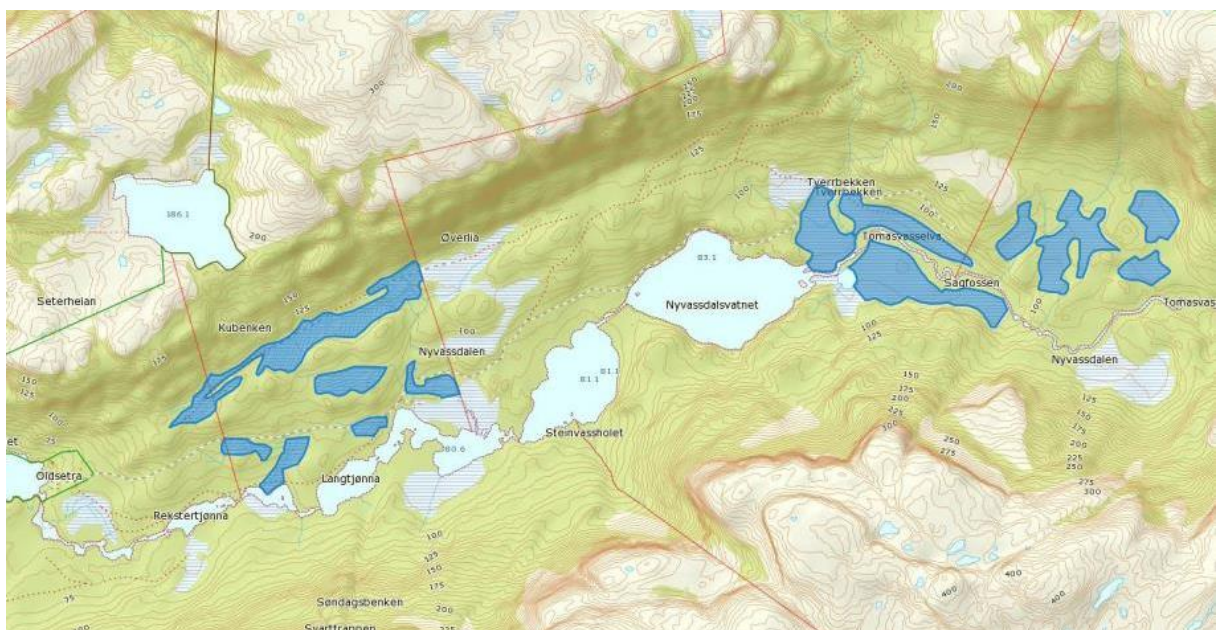
Dersom det skal gjøres skjøtsel i naturreservatet, vil grunneier bli forespurt om å utføre denne, jf. naturmangfoldloven § 47. Vernemyndigheten vil bekoste skjøtselen.

I Nyvassdalen er det mye grøftet myr (se figur 8). Noen få grøfter finnes også på sørøstsida av Hildremstjønna og på østsida av Hildremsvatnet. Grøftinga har skjedd for noen 10-år siden, og grøftene er i ferd med å gro igjen. Det har imidlertid kommet opp skog på flere av de grøftede myrene og det bør vurderes om de mest intakte og drenerende grøftene i Nyvassdalen skal tettes og skogen ryddes, for å få tilbake de naturlige myrene. Tiltak må i tilfelle skje på en slik måte at ikke surt myrvann renner ut i vassdragene. Om det skal gjøres tiltak på myrene, må en plan for dette legges fram for berørte parter, herunder kommunen og grunneierne til uttalelse.

Det er ikke registrert spesielle naturfaglige kvaliteter på disse myrene, slik at eventuelle tiltak vil ha som mål å restaurere myrene mest mulig tilbake til naturtilstanden, i tillegg til å redusere nedbrytingen av myrene, som vil være et klimatiltak.

Figur 7. Grøfta myr i Nyvassdalen med skogoppslag.

Figur8 Kart over grøftede myrer i Nyvassdalen (mørkeblå figurer).

I Nyvassdalen går det flere traktorveier og kjørespor. På side 17-18 beskrives det to veitraséer som fortsatt skal kunne brukes og vedlikeholdes. De øvrige veiene kan få gro igjen, eventuelt kan det gjøres en restaureringsjobb for raskere tilbakeføring av veiene til natur.

Trusler mot verneverdiene

Innenfor vernegrensene

Det er ingen dokumenterte trusler innenfor området i dag av nevneverdig betydning. Tidligere påvirket skognatur er i ferd med å restaurere seg i retning et mer urørt preg, og ut fra dette forventes det at verneverdiene med tida vil øke.

Det kan muligens finnes sitkagran i reservatet øst for Oldsetra og dette bør sjekkes ut. Om eventuelle sitkagraner ikke fjernes, kan de spre seg videre i reservatet.

Utenfor vernegrensene

Den største trusselen som kan tenkes å påvirke verneområdet er klimaendringer. Et varmere klima vil over tid endre artsmangfoldet i skogene og mer varmekjære arter vil rykke inn. Økt nedbør kan tenkes å være positivt for lokalitetene med kystgranskog, men ekstremvær i form av stormfelling av skog og i form av lengre tørkeperioder kan påvirke lokalitetene med kystgranskog negativt.

Det er gitt konsesjon til Storheia vindpark, som grenser til naturreservatet i nord. Flere vindmøller er planlagt plassert ganske nært reservatgrensa, og vil være en visuell forurensning fra deler av naturreservatet. I Nyvassdalen, nært opp til vindmøllene, er det registrert både sangsvane og kongeørn, som kan være utsatt for kollisjoner med vindmøller. Vindparken med vindmøllene vil ikke være en trussel i forhold til de botaniske vernekvalitetene i naturreservatet.

Det er muligens sitkagran på Oldsetra. Dette bør sjekkes ut. I samråd med grunneier bør eventuelle sitkagraner fjernes, for å hindre spredning inn i naturreservatet.

Forvaltning av Hildremsvatnet naturreservat

Rundskriv november 2001, revidert februar 2010 fra Miljødirektoratet om forvaltning av verneforskrifter gir rammer for hvordan verneområder i Norge skal forvaltes.

Forvaltningsplanen er et praktisk hjelpemiddel for å opprettholde og fremme verneformålet. Den skal samtidig sikre en forutsigbar og enhetlig forvaltning av verneområdet ved å gi konkrete retningslinjer om bruk, skjøtsel, informasjon og eventuell tilrettelegging. En forvaltningsplan er ikke et juridisk bindende dokument, men gir retningslinjer for forvaltningen av området i henhold til verneforskriften. Verneforskriften bestemmer hva som er lov samt ikke tillatt i verneområdet, se vedlegg 1. Forvaltningen av verneområdet skal skje med et langsiktig perspektiv. Dette stiller krav til langsiktig tenkning både hos de daglige brukerne og hos forvaltningsmyndigheten.

Dersom det søkes om dispensasjon etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i verneforskriftens § 8, skal søknaden vurderes etter naturmangfoldlovens dispensasjonsbestemmelse i § 48. Det går her frem at det kan gis dispensasjon fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål, og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Begge vilkårene må være oppfylt for at dispensasjonen kan gis. Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter sier følgende om dispensasjonsadgangen: «Bestemmelsene er en kan-bestemmelse, som innebærer at det kan gis dispensasjon dersom vilkårene er oppfylt. I avveiningen av om dispensasjonen skal gis må det foretas en skjønnsmessig vurdering. Blant annet vil omfanget, miljøvirkningen og nødvendigheten av de tiltak som det søkes dispensasjon for, ha betydning. Også de hensyn som positivt taler for de

omsøkte tiltak, og om det vil stride mot verneverdiene om tilsvarende dispensasjonssøknader blir innvilget i fremtiden, inngår i vurderingen».

Dispensasjonsbestemmelsen er i utgangspunktet ment for uforutsette tilfeller eller spesielle/særlige tilfelle som ikke ble vurdert ved opprettelsen av verneområdet, i første rekke bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser.

Kapittel II i naturmangfoldloven inneholder alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk. Dette inkluderer forvaltningsmål for naturtyper, økosystemer og arter som også gjelder innenfor naturreservatet. I tillegg fremgår det av naturmangfoldloven § 7 at ved utøving av offentlig myndighet skal prinsippene i naturmangfoldloven § 8 – 12 legges til grunn som retningslinjer. Det stilles krav til at vurderingen skal fremgå av beslutningen. Dette har betydning ved behandling av søknader om dispensasjon fra verneforskriften.

Bevaringsmål, planlagte tiltak og skjøtsel

Et bevaringsmål er en kort beskrivelse av en ønsket tilstand for en naturtype eller et annet kartobjekt. Vedlegg 3 viser bevaringsmål for Hildremvatnet naturreservat når det gjelder areal av kystgranskog.

Bevaringsmålene skal i første rekke lages for å ivareta verneformålet. I Hildremvatnet naturreservat er det primære verneformålet å ivareta lokaliteter med kystgranskog med det biologiske mangfold som er knyttet til disse. Kystgranskogen innenfor reservatet er ikke truet og kan utvikle seg naturlig uten noen form for skjøtsel, i hvert fall i denne forvaltningsplanens tidshorisont. For å kunne angi presise bevaringsmål er det behov for å ha god kunnskap om sentrale verneverdier. Situasjonen i Hildremvatnet naturreservat er at vi ikke har noen god og dekkende oversikt over forekomstene av kystgranskog, og dermed heller ikke god oversikt over forekomster av arter knyttet til kystgranskog.

I korte trekk beskriver bevaringsmålene at det er et mål å opprettholde arealet av kystgranskog i Hildremvatnet naturreservat på dagens nivå.

Bevaringsmålet fordrer (dvs. i denne forvaltningsplanens tidshorisont) ikke tiltak for å opprettholde en god tilstand, jf. vedlegg 3. Et unntak vil være eventuell forekomst av sitkagran på og ved Oldsætra, som bør fjernes.

Retningslinjer for brukerinteresser

Hovedbrukerinteressene i Hildremvatnet naturreservat er knyttet til reindrift og til jakt og fiske, samt til bruk av hyttene i reservatet og bruk av traktorveier og kjørespor.

Motorferdsel både til vanns og til lands er generelt forbudt i naturreservatet, herunder landing og start med luftfartøy. Under den enkelte brukerinteresse er det tatt inn hvordan ulike former for motorisert transport kan skje.

Landbruksvirksomhet, herunder reindrift

Det beites pr. i dag ikke med bufe i Hildremvatnet naturreservat, men vernet er ikke til hinder for at beiting gjenopptas.

Hildremvatnet naturreservat inngår i Fosen reinbeitedistrikt, Sør-Fosen gruppa. Reindrift er generelt tillatt i naturreservatet.

Vernebestemmelsene er ikke til hinder for skjæring av skohøy, uttak av ris til gammer og uttak av materialer til duodji/tradisjonell samisk husflid og tradisjonelle samiske bruksgjenstander. Bestemmelsene gjelder ikke skjæring eller uttak av plantearter som står på den til enhver tid gjeldende norske rødliste eller uttak av særegne vekstformer på trær, for eksempel rikuler.

Idet reindriften hverken har bygninger eller anlegg i naturreservatet, er en ikke kjent med at det er behov for uttak av bjørk til brensel eller til vedlikehold av reingjerder eller annet reindriftsutstyr. Om behovet skulle oppstå, må dette løses i det enkelte tilfellet, etter søknad.

Motorferdsel i reindriften

Nødvendig bruk av snøscooter på snødekt mark i forbindelse med reindriften er tillatt. Leiekjørere for reieiere eller reindriftsansvarlig må medbringe skriftlig dokumentasjon/avtale med oppdragsgiver.

Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe, herunder tamrein er generelt tillatt. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til oppsynet i forkant av kjøring.

Etter søknad kan det gis dispensasjon til nødvendig bruk av lett terrengkjøretøy på barmark og helikopter ved utøvelse av reindriften. Lette terrengkjøretøy kan her være både tohjuls motorsykel og 4-6 hjuls ATV.

Jakt, fiske og friluftsliv

Vern av vegetasjon og dyreliv er ikke til hinder for jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk. Forskriften sier også at oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt, samt fjerning av mindre mengder kvist i forbindelse med storviltjakt er tillatt.

Rydding av eksisterende stier i form av fjerning av greiner og nedfall over stien er også tillatt. Dersom større trær faller over en sti, kappes den delen som ligger over stien bort, og henlegges ved treet, eventuelt kan den avkappede biten tas til ved. Mer omfattende rydding, merking og vedlikehold av stier, løyper og gamle ferdselsveier kan det etter søknad gis dispensasjon til.

Det er tillatt med skånsomt uttak av småvirke for enkelt friluftsliv og bål på stedet. Tørr gran og tørr furu (gadd) skal ikke felles. Dette gjelder ikke tørt småvirke, det vil si tørt trevirke med diameter under ca. 10 cm. Eksempler på formål det kan tas virke til er - foruten bål - pølsepinner, pinne til å henge kaffekjel på, bar til å sitte på m.m.

Ridning og sykling er tillatt på traktorveiene i Nyvassdalen som kan brukes og vedlikeholdes, jf. figur 9. Ridning og sykling utenfor disse veiene er søkepliktig. Dette fordi det er mye myr og tråkksvak mark i naturreservatet.

Vernet er ikke til hinder for guida turer, utleie av jakt, salg av fiskekort og utleie av hytter.

Motorferdsel knyttet til jakt, fiske og friluftsliv

Det generelle forbudet mot motorferdsel er ikke til hinder for nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget, samt med traktor eller lett terrengkjøretøy på eksisterende traktorveier. Dette tilsier at kjøretøy som beltegående elgtrekk og ATV med belter kan brukes over alt der dette ikke gir skader og at vanlig 4-6 hjuls ATV og traktor kan brukes på traktorveiene i Nyvassdalen som er inntegnet på figur 9.

Veien/kjøretraséen fra Åltjønnna via Skjervatnet til hytta på Skjervassneset (se kart i figur 10) har standard som traktorvei bare ved Åltjønnna og i et parti i Skjervasslia, resten av traseen er bare kjørespor i terrenget, stedvis med noe opparbeiding. Etter søknad kan det tillates uttransport av felt elg langs denne kjøretraséen med ATV også uten belter, idet traséen har vært brukt til dette tidligere uten at dette synes å gi vesentlige terrengskader. Tilsvarende gjelder også for kjøretraséen opp til Hildremstjønnna og kjøretraséen opp til Amunddalstjønnna fra sør, jf. kart i figur 11 og 12.

Bruk og vedlikehold av anlegg, veier og bygninger

Det er i alt 9 hytter i naturreservatet. Disse er relativt små og har svært varierende standard.

Alminnelig vedlikehold av hyttene er generelt tillatt. Dette gjelder som eksempel tiltak som skifte av takbelegg, ytterkledning, dører og vinduer, samt alt av innvendige arbeider.

Økning av bygningenes areal inngår ikke i vedlikeholdsbegrepet, og må omsøkes. Det skal føres en restriktiv linje når det gjelder tilbygg til hyttene. Etter søknad kan det være aktuelt å tillate oppføring av små og enkle uthus og utedoer for de hyttene som ikke har dette.

Det kan også vedlikeholdes et åpent areal omkring hytta, slik at faren for at trær kan velte over hytta reduseres og for å ha et lysåpent areal av hensyn til trivsel. Hvordan dette skal håndteres, kan være forskjellig fra hytte til hytte, slik at det der det er aktuelt må søkes om dispensasjoner som ivaretar dette for den enkelte hytta. For flere hytter er dette allerede gjort.

Varghiet skogers hytte på østsida av Hildremstjønnna er utsatt for at vann kommer inn i hytta ved høy vannstand i Hildremsvatnet, se bilde i figur 8. Dette skyldes reguleringsregimet i vannet. En er innstilt på å imøtekomme en søknad om å flytte denne hytta til et annet sted, men sted må velges under hensyn til verneinteressene og landskap.

Flere av hyttene er utleieobjekter, noe vernet ikke er til hinder for.

Vedhogst til hytter

Etter søknad kan det gis dispensasjon til hogst av ved til bruk i hytter i naturreservatet. Vedhogst for uttransport til bruk på bygninger utenfor reservatet er ikke tillatt. Her finner en det naturlig at det etter søknad kan gis tillatelse til vedhogst til hyttene på Oldsetra og hytta på Skjervasslineset, idet de ligger helt inntil reservatet, og idet det er langt å transportere ved inn. Ved Oldsetra er det noe skog i innhuket som er unntatt vern, og denne må fortrinnsvis kunne brukes til ved. Kun om dette ikke strekker til, vil det være aktuelt å tillate vedhogst i reservatet.

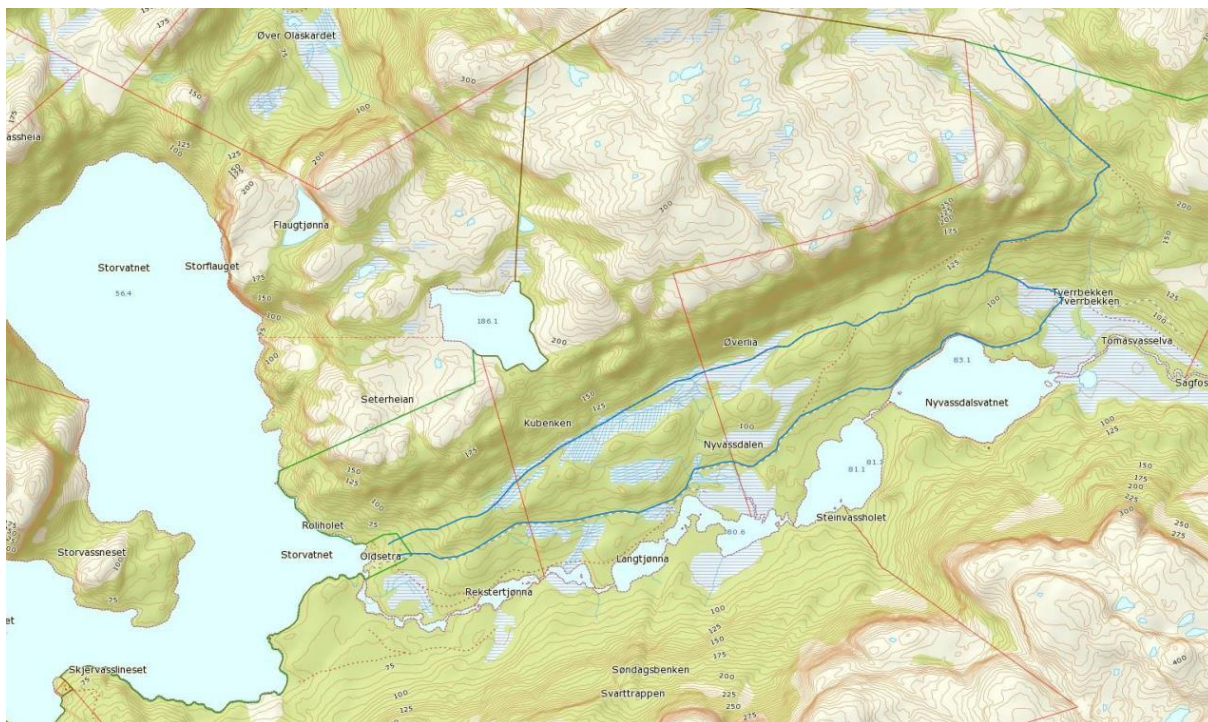
Store trær, herunder store selvdøde og tørre trær, både stående og liggende, skal ikke tas til ved. Som store trær regnes trær med brysthøydiameter over 30 cm. Fortrinnsvis skal bjørk brukes. Ved skal heller ikke tas fra delområder med spesielle vernekvaliteter, som lokaliteter med kystgranskog. Vedhogst må skje som forsiktig plukkhogst.

Virke som fjernes omkring hyttene for å opprettholde et åpent område omkring hyttene, kan tas til ved. Med dette reduseres behovet for å ta ut ved andre steder, noe som er en fordel.

Veier og kjøretraséer

I Nyvassdalen er det flere traktorveier av varierende standard. Adkomstveien kommer over Sandtjønnskardet og går ned i Nyvassdalen og nedover dalen til Oldsetra. Figur 9 viser kart over de to traséene som for framtida skal brukes og vedlikeholdes. De øvrige skal få gro igjen, eventuelt

restaureres tilbake til natur. I brattlia ned fra Sandtjønnskardet er det noen terrengskader i og ved veien som bør utbedres. Idet dette er hovedadkomstveien til naturreservatet også for besøkende, vil Fylkesmannen bekoste denne reparasjonen.

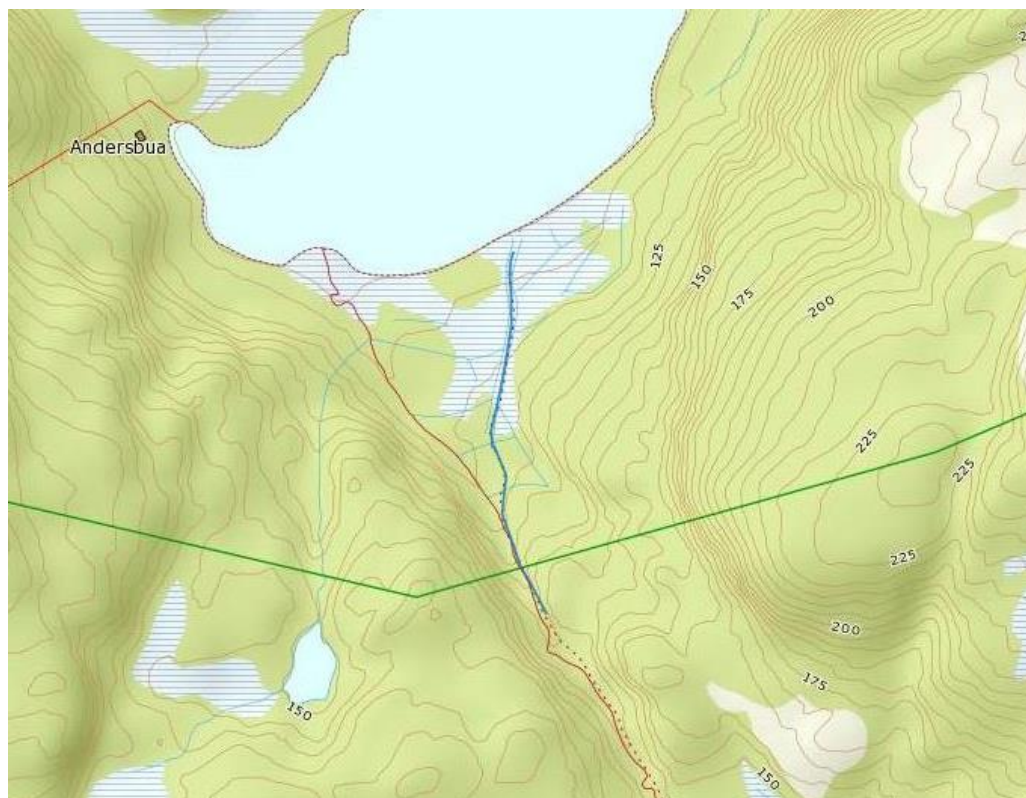
Figur 9. Kart over traktorveitraséer i Nyvassdalen (blå streker) som kan brukes og vedlikeholdes. Andre veier skal ikke vedlikeholdes som veier.

Det er en enkel traktorvei opp til Åltjønn, langs sørsida av vannet og til enden av det. Den fortsetter som kjørespor for ATV opp til Skjervatnet, og videre ned Skjervasslia og ut til hytte på Skjervasslineset nordøst for Skjervasslia (figur 10). I nedre del av Skjervasslia har denne traséen standard som enkel traktorvei. Bård Annar Olden opplyser at denne traséen (Åltjønn-Skjervasslia og til hytta) benyttes til transport til hytta i nordvestenden av Skjervatnet og hytta på Skjervasslineset og til uttransport av felt elg. Kjøretøy som benyttes er 6-hjuls ATV. Noe transport skjer også over Storvatnet med båt, men større ting tas normalt inn kjøretraséen med ATV.

Det er også en kjøretrase opp til Hildremstjønn, fra sør (figur 11), som brukes av og til, til uttransport av felt elg og til transport fram til tjønna for videre transport med båt. En kjøretrasé opp til Amunddalstjønn brukes først og fremst til uttransport av felt elg (figur 12). Det er grøftet langs deler av begge disse kjøretraseene, og disse grøftene kan holdes i hevd.

Figur 10. Kart over kjøretrasé fra Åltjønna til Skjervasslineset (blå strek).

Figur 11. Kjøretrasé opp til Hildremstjønna (blå strek).

Figur 12. Kjøretrasé i Amunddalen til Amunddalstjønna (blå strek).

Vernet er ikke til hinder for det vannkraftregimet som er i Hildremvatnet. Vannet kan fortsatt reguleres og dammen i utløpselva fra Hildremvatnet kan vedlikeholdes. Økning i reguleringshøyde er ikke tillatt.

Figur 13. Til venstre: Hytta ved Amunddalstjønna. Til høyre hytta på østsida av Hildremstjønna, som er utsatt for oversvømmelse.

Motorferdsel knyttet til anlegg, bygninger og veier

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til nødvendig motorferdsel for transport av ved, materialer og utstyr til eksisterende hytter, med beltekjøretøy på vinterføre eller på eksisterende traktorveier med traktor eller lett terrenggående kjøretøy. Transport til hytter som sokner til Nyvassdalsveien kan både skje med snøscooter om vinteren og med traktor eller ATV på barmark. Bruk av gravemaskin kan også tillates for vedlikehold av veiene. Normalt gis det ikke dispensasjon til flere enn fem turer med snøscooter på vinterføre til hver hytte, og på traktorveien i Nyvassdalen kun 1-3 turer pr. sesong med traktor eller ATV på barmark.

Veien/kjøretraséen fra Åltjønna via Skjervatnet til hytta på Skjervassneset har standard som traktorvei bare ved Åltjønna og i et parti i Skjervasslia, resten av traseen er bare kjørespor i terrenget, stedvis med noe opparbeiding. Transport langs denne traséen bør normalt skje med snøscooter på vinterføre. Kun transport som ikke kan utføres på vinterføre bør skje på barmark. Til slik nødvendig barmarkskjøring kan 4-6 hjuls ATV tillates brukt.

For hytter som har næringsmessig betydning knyttet til utleie, vil transportbehovet normalt være større enn ved kun grunneiers egen bruk. Til slike hytter kan det tillates noe mer transport, om utleievirksomheten tilsier det. Rammene ellers er som over når det gjelder hvilke kjøretøy som kan brukes.

En kjenner ikke til behovet for motorisert transport for drift og vedlikehold av demningen i utløpselva fra Hildremsvatnet, idet det ikke var vært noen saker knyttet til dette så lenge naturreservatet har eksistert. Her må eventuell motorisert transport avklares i det enkelte tilfellet.

Informasjon og formidling

Pr. i dag er det bare satt opp enkel informasjon på A4-plakater på noen steder i innfallsportene til naturreservatet. Dette viser kart med grenser før utvidelsen i 2014. Det er behov for å sette opp ny informasjon og å lage en stor informasjonsplakat for området (ca. størrelse A2).

Ingen innfallsporter til Hildremsvatnet naturreservat har noen stor ferdsel, men det foreslås å sette opp informasjonstavle i størrelse A2 ved traktorveien ved Åltjønna, ved kjøretraséen inn til Hildremstjønna, ved Oldsetra og i Sandtjønnskardet.

Det foreslås også å lage en informasjonsbrosjyre om Hildremsvatnet naturreservat, som informerer om de ulike naturkvalitetene, men som også med fordel kan gi informasjon om historisk bruk av området.

I sin uttalelse til forslaget til forvaltningsplan mener landbruksnemnda at det bør legges til rette for bruk av området i tur- og undervisningsøyemed og at området gjøres mer tilgjengelig. Området brukes relativt lite i dag, og det er et potensiale for økt bruk. Fylkesmannen vil bidra med informasjonsmateriell som nevnt over. Om det viser seg at bruken av området øker, kan Fylkesmannen bidra til å få på plass egnete parkeringsplasser ved de viktigste innfartsårene, samt å merke stier som det er ønskelig at de besøkende bruker. Om det er interessant for skoler å benytte området i undervisningssammenheng, kan Fylkesmannen også bidra med materiale, samt at Statens naturoppsyn også kan forespørres om å delta i undervisningen. Ellers er det opp til lokale initiativ når det gjelder eventuelle guida turer, utleie av hytter, salg av jakt og fiske.

Oppsyn og administrasjon

Statens naturoppsyn (SNO) har ansvaret for å utføre oppsyn i Hildremsvatnet naturreservat. Det vil i fremtiden være viktig med tilstedeværelse av oppsyn i verneområdet. SNO vil være den som står for nødvendig registrering av aktivitet og overvåkning av flora og fauna. SNO kan også delta i undervisningsopplegg som retter seg mot naturreservatet.

Det er viktig å peke på at det er et klart skille mellom forvaltningsmyndigheten og naturoppsynet i verneområdene. Forvaltningsmyndigheten er de som behandler dispensasjonssøknader, mens oppsynet utfører oppdrag på vegne av forvaltningsmyndigheten enten det er i form av kontroll, informasjon, skjøtsel, kartlegging eller registrering.

Forvaltningsmyndigheten vil gjennomgå bevaringsmålene som er satt for verneområdet og gi en vurdering av tilstand. Forvaltningsmyndigheten kan fremme behov for oppsyn, skjøtsel- og tilretteleggingsarbeid og overvåkning/registreringer i verneområdet. Behovene skal helst være knyttet opp til den til enhver tid gjeldende tiltakstabellen, se vedlegg 4.

Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten skal "så vidt mulig" inngå avtale med grunneier/rettighetshaver om skjøtsel jf. naturmangfoldloven § 47. Med dette menes at grunneier må være villig til selv å gjennomføre skjøtselstiltak og inneha kompetanse til å utføre det. Forvaltningsmyndighetene kan altså ikke pålegge grunneier å gjennomføre skjøtselstiltak selv, men de kan inngå avtale med andre om å utføre skjøtselstiltaket hvis grunneier selv ikke ønsker eller har mulighet til å utføre det.

Grunneier skal varsles når skjøtselstiltak iverksettes (naturmangfoldloven § 47 tredje ledd). Hvis grunneier eller rettighetshaver ikke har tinglyst sin rett eller har ukjent adresse slik at forvaltningsmyndighetene ikke har mulighet til å varsle, foreligger det ingen varslingsplikt. Det samme gjelder hvis tiltaket haster.

Utgifter til skjøtsel dekkes av forvaltningsmyndigheten når dette på forhånd er avtalt. Midler til skjøtsel i verneområder avhenger av miljøforvaltningens årlige budsjetter, og må meldes inn til forvaltningsmyndigheten innen 15. november året før.

De økonomiske fordelene som følger av skjøtselstiltaket skal tilfalle grunneier (naturmangfoldloven § 47 fjerde ledd).

Bevaringsmålene for de naturfaglige verdiene beskrives i vedlegg 3. Det er ikke lagt opp til noen skjøtsel i naturreservatet, i hvert fall ikke i første omgang. Konkrete tiltak med tidsrammer og stipulerte kostnader er ført inn i en tiltakstabell i vedlegg 4.

Generelle retningslinjer for saksbehandling

Retningslinjer for behandling av saker som angår de ulike brukerinteressene er presentert i foregående kapittel. Punktene under viser de generelle retningslinjene for all saksbehandling som omhandler Hildremsvatnet naturreservat.

1. Alle søknader om tiltak som krever tillatelse/dispensasjon etter verneforskriften sendes til Fylkesmannen i Sør-Trøndelag.

2. Normalt vil verneforskriften ha strengere bestemmelse enn det som gjelder etter annet lovverk. Søknader vurderes derfor først etter verneforskriften før de eventuelt vurderes etter annet lovverk. Avslag etter verneforskriften kan ikke overprøves av annet lovverk.
3. Nærmere retningslinjer for saksbehandling er gitt under den enkelte brukerinteresser. Det er viktig at det i all saksbehandling blir gjort en samlet vurdering i forhold til tiltakets virkning på verneverdiene og forholdet til øvrige brukerinteresser.
4. Ved brudd på vilkår i en tillatelse skal Fylkesmannen vurdere om saken skal behandles på nytt med tanke på at vedtaket skal omgjøres. Ved grovere brudd kan det være aktuelt å kreve retting etter naturmangfoldloven § 69, eventuelt også tvangsmulkt etter § 73 om retting ikke utføres innen en gitt frist. Anmeldelse skal også vurderes. Brudd på vilkår kan tillegges vekt ved behandling av nye søknader.
5. Statens naturoppsyn og Fylkesmannen er ansvarlig for vurdering og anmeldelse ved brudd på vilkår og verneforskrift.
6. Disse instansene skal ha kopi av alle vedtak: Bjugn kommune, Statens naturoppsyn, Miljødirektoratet og grunneiere dersom de berøres.
7. Miljødirektoratet er klageinstans for alle saker etter verneforskriften. Klage på vedtak sendes Miljødirektoratet via Fylkesmannen i Sør-Trøndelag. Fylkesmannen vurderer om det fremkommer nye saksopplysninger som tilsier at vedtaket kan omgjøres. Dersom Fylkesmannen opprettholder sitt vedtak skal klagen oversendes Miljødirektoratet for endelig behandling og vedtak.
8. Behandlingstid for dispensasjonssøknader vil normalt ligge på ca. 3 uker.

Utenforliggende virksomhet

Forskrifter gitt med hjemmel i naturvernloven og i naturmangfoldloven gjelder ikke for virksomheter utenfor vernegrensene.

I naturmangfoldloven § 49 er det fastsatt en særskilt bestemmelse for virksomhet som trenger tillatelse etter annen lov og hvor virksomheten kan innvirke på verneverdiene i verneområdet. I slike tilfeller skal den aktuelle myndigheten legge vekt på hensynet til disse verdiene i vurderingen av om en tillatelse bør gis og ved fastsetting av eventuelle vilkår. Bestemmelsene gjelder for tiltak som skjer utenfor verneområdet, men som kan ha negativ effekt på verneverdiene innenfor området, for eksempel gjennom forurensing, endring i vannstand og hogst inntil vernegrensa.

For virksomhet utenfor verneområdene som ikke krever tillatelse, vil det være en aktsomhetsplikt for den enkelte, jf. naturmangfoldloven § 6. Det innebærer at enhver plikter å opptre aktsomt og gjøre det som er rimelig for å unngå skade på naturmangfoldet.

Oppfølging av ulovligheter – håndheving og sanksjoner

For å ivareta formålet med opprettelsen av naturreservatet er det viktig at lovverket følges opp og at overtredelser av lovverket blir sanksjonert gjennom illeggelse av straff eller forvaltningsmessige sanksjoner. SNO er forvaltningens feltapparat og vil reagere der lovbrudd påtreffes. Oppsynet rapporterer til forvaltningsmyndigheten.

For å ivareta naturmangfoldlovens formål har naturmangfoldloven i kap. IX en rekke bestemmelser om håndheving og sanksjoner.

Fylkesmannen er delegert myndighet etter naturmangfoldloven kap. IX § 69-73, om:

Retting og avbøtende tiltak

Uforutsette miljøkonsekvenser av lovlig virksomhet.

Direkte gjennomføring og bruk av andres eiendom.

Tvangsmulkt.

Miljødirektoratet har myndighet *til å gi pålegg om miljøerstatning*

Strafferammen for overtredelser av naturmangfoldloven, er bot eller fengsel inntil ett år eller tre år ved grove overtredelser.

Forvaltningsmyndigheter

Ansaret for Hildremsvatnet naturreservat involverer følgende myndigheter:

Klima- og miljødepartementet (KLD) er øverste myndighet for forvaltningen i Norge. Departementet har ansvaret for at den miljøpolitikken Stortinget har vedtatt blir gjennomført. KLD er overordnet myndighet for forvaltningen av områder vernet etter naturvernloven (nå naturmangfoldloven).

Miljødirektoratet er øverste fagmyndighet for naturvernområder i Norge og har hovedansvar for forvaltningen av områder vernet etter naturvernloven/naturmangfoldloven. Miljødirektoratet avgjør hvem som skal være forvaltningsmyndighet for det enkelte verneområde. Direktoratet er klageinstans for vedtak som forvaltningsmyndigheten i det enkelte verneområdet har gjort. Direktoratet skal også veilede forvaltningsmyndigheten i praktiseringen av verneforskriftene.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag er forvaltningsmyndighet for Hildremsvatnet naturreservat. Fylkesmannen har ansvaret for at nødvendige tiltak blir igangsatt. Videre skal Fylkesmannen behandle og avgjøre alle søknader. Klage på vedtak skal gå via Fylkesmannen og sluttbehandles av Miljødirektoratet.

Bjugn kommune er myndighet på flere av de øvrige lovverkene som kan få betydning i Hildremsvatnet naturreservat, eksempelvis plan- og bygningsloven, forurensningsloven, og skogbruksloven.

Kilder

Angell-Petersen, I. 1994. Inventering av verneverdig barskog i Sør-Trøndelag. Økoforsk rapport 1988:8.

Direktoratet for naturforvaltning. 1997. Boreal regnskog i Midt-Norge. Registreringer. DN-rapport 1997-2.

Gaarder, G. 1997. Inventering av barskog i Midt-Norge i 1996. Miljøfaglig Utredning, rapport 1997:4.

Gaarder, G. 1998. Inventering av barskog i Midt-Norge og Buskerud i 1997. Miljøfaglig Utredning, rapport 1998:1.

Gaarder, G., Fjeldstad, H. & Hanssen, U. 2013. Boreal regnskog/kystgranskog på Fosen i Sør-Trøndelag. Miljøfaglig Utredning, rapport 2013:32. ISBN 978-82-8138-665-5.

Kålås, J. A., Viken, Å., Henriksen, S. og Skjelseth, S. (red.) 2010. Norsk rødliste for arter 2010. Artsdatabanken, Norge.

Lindgaard, A. og Henriksen, S. (red.) 2011. Norsk rødliste for naturtyper 2011. Artsdatabanken, Trondheim.

Vedlegg

Vedlegg 1	Verneforskrift	ii
Vedlegg 2	Naturtyper og artsmangfold	v
Vedlegg 3	Bevaringsmål, med tilstandsvariabler og overvåkingsmetodikk.....	vii
Vedlegg 4	Samlet tiltaksbeskrivelse med kostnadsoverslag og fremdriftsplan.....	x
Vedlegg 5	Begrepsforklaring	xi
Vedlegg 6	Oppsummering av uttalelser til forslag til forvaltningsplan	xii

Vedlegg 1 Verneforskrift

Forskrift om vern av Hildremsvatnet naturreservat, Bjugn kommune, Sør-Trøndelag

Fastsatt ved kongelig resolusjon 12. desember 2014 med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare et stort og variert naturskogsområde som med sitt store innslag av kystgranskog og med en rik og verdifull lavflora har særskilt betydning for biologisk mangfold. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

§ 2. (geografisk avgrensing)

Naturreservatet berører følgende gnr/bnr: Bjugn kommune: 38/7, 41/31, 68/6, 68/7, 68/11, 68/13, 68/25.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 28 262 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokk 1: 25 000 datert Klima- og miljødepartementet desember 2014. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Bjugn kommune, hos Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødige forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling eller lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Oppstillingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Beiting.
- e) Vedlikehold av eksisterende bygninger, veier og andre anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet.
- f) Oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt.
- g) Skånsomt uttak av småvirke for enkelt friluftsliv og bål på stedet. Tørr gran og tørr furu (gadd) skal ikke felles.

- h) Fjerning av mindre mengder kvist i forbindelse med storviltjakt.
- i) Rydding av eksisterende stier, dvs. fjerning av greiner og nedfall over stien.
- j) Utsetting av saltsteiner.
- k) Skjæring av skohøy, uttak av ris til gammer og uttak av materialer til duodji/ tradisjonell samisk husflid og tradisjonelle samiske bruksgjenstander. Bestemmelsene gjelder ikke skjæring eller uttak av plantearter som står på den til enhver tid gjeldende norske rødliste eller uttak av særegne vekstformer på trær (for eksempel rikuler).

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner. I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b) Utenom eksisterende veger/stier er bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning forbudt.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget, samt med traktor eller lett terrengkjøretøy på eksisterende traktorveier.
- c) Nødvendig bruk av snøscooter på snødekt mark i forbindelse med reindrift. Leiekjørere for reineiere eller reindriftsansvarlig må medbringe skriftlig dokumentasjon/avtale med oppdragsgiver.
- d) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- b) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- c) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk, og nødvendig motorferdsel for å utføre slike tiltak.
- d) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 e og j og § 7 b, g og h.
- e) Nødvendig motorferdsel for transport av ved, materialer og utstyr til eksisterende hytter, med beltekjøretøy på vinterføre eller på eksisterende traktorveger med traktor eller lett terrenggående kjøretøy.
- f) Nødvendig uttransport av felt elg og hjort utenom eksisterende traktorveier, med annet kjøretøy enn lett beltekjøretøy som nevnt i § 6 annet ledd b).
- g) Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier, løyper og gamle ferdselsveier.
- h) Oppsetting av gjerder i forbindelse med beiting.
- i) Hogst av ved til bruk i hytter i naturreservatet.
- j) Nødvendig bruk av lett terrengkjøretøy på barmark og helikopter ved utøvelse av reindrift.
- k) Ridning utenfor eksisterende veger.
- l) Reindrifts nødvendige uttak av bjørk til brensel og for vedlikehold av lovlig oppsatte reingjerder og annet reindriftsutstyr, i samsvar med forvaltningsplan.

For reindriften kan det gis flerårige tillatelser som koordineres med og tas inn i distriktsplan i henhold til reindriftsloven.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften. Samiske interesser skal ivaretas i den forvaltningsordning som etableres.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves forskrift 31.8.2001 nr. 972 om fredning av Hildremsvatnet naturreservat, Bjugn kommune, Sør-Trøndelag.

Vedlegg 2 Naturtyper og arts mangfold

Flora

Tabell 1 Tabellen viser rødlistede arter og deres funnområder.

Art **	Status*	Bestands- vurdering	Stedfesting	Kommentar, funnsteder
Rognelundlav	NT	Liten	VV00001413	Åltjønna , Tomasvasselva
Meldråpelav	VU	Liten		Åltjønna, Nyvassdalen, Hildremsvatnet
Trønderflekklav	VU	Liten		Åltjønna, Vikern, Hildremsvatnet
Skorpefiltlav	NT	Middels		Nyvassdalen, Sørvestsida av Skjervatnet, Vikern, Tomasvasselva, Almfjellet, Hildremsvatnet
Kastanjelav	VU	Stor		Sørvestsida av Skjervatnet, Vikern,
Gullprikkjav	VU	Middels		Sørvestsida av Skjervatnet, Vikern, Tomasvasselva, Almfjellet, Hildremsvatnet
Trådragg	VU	Liten		Almfjellet, Storrognolet
Gul pærelav	NT	Liten		Vikern
Granbendellav	VU	Liten		Snøholet, Hildremsvatnet
Alm	NT	Liten		Nyvassdalen
Myrtust	NT	Ukjent		Nyvassdalen
Svartsonekjuke	NT	Middels		Nyvassdalen, Vikern, sør for Steinvatnet, Sørvestsida av Skjervatnet
Taigakjuke	VU	Liten		Vikern
Tyrikjuke	NT	Liten		Sør for Steinvatnet

*rødlistestatus pr. 2010.

**Karakteristiske kystgranskogararter er trønderflekklav, kastanjelav, gullprikkjav og gul pærelav (Gaarder, Fjeldstad og Hanssen, 2013).

Fauna

Tabell 2 Tabellen viser rødlistede eller sjeldne arter og deres funnområder.

Art	Status*	Antall [anslag normalfunn hekkinger (h)/trekkende (t))/etc.]	Stedfesting	Kommentar [tidspunkt på året etc.]
Storlom	NT	h		Hekker i Hildremsvatnet
Strandsnipe	NT	h		Observert par med unger ved Amunddalstjønna av Jan Erik Andersen 2.7.2015
Gaupe	VU			Nyvassdalen, 2010

*rødlistestatus pr 2010.

Naturtyper

Tabell 3 Tabellen viser rødlistede naturtyper og deres arealer (rødlistestatus 2011).

Naturtype	Status	Areal	Stedfesting	Kommentar
Kystgranskog	EN		Se tabell 4, figur 1	I alt 9 lokaliteter med samlet areal 985 daa (se tabell 4)
Høgstaudegranskog	NT			Nyvassdalen, Snøholet, sørvestsida av Skjervatnet, Vikern

Tabell 4 Tabellen gir opplysninger om den enkelte lokalitet med kystgranskog, jf. kart i figur 1.

Navn	Verdi	Areal (da)	Kilde
Åltjørna	**T	70	DN-rapp. 1997-2
Snøholet	**T	230	DN-rapp. 1997-2
Hildremsvatnet	***T	420	DN-rapp. 1997-2
Sørvestsida av Skjervatnet	***T	35	Gaarder 1997
Vikern	***T	125	Gaarder 1997
Sør for Steinvatnet	**S	10	Gaarder 1997
Tomasvasselva	**T	55	Gaarder 1997
Almfjellet	**T	15	Gaarder 1997
Storrognolet	*T	25	Gaarder 1997
Sum areal		985	

* Lokal verneverdi, ** Regional verneverdi, *** Nasjonal verneverdi.

T= typeområde, S= spesialområde

Vedlegg 3 Bevaringsmål, med tilstandsvariabler og overvåkingsmetodikk

Liste over forvaltningsutfordringer i Hildremsvatnet naturreservat er gitt i tabell 5. Under utdypes dette

Areal kystgranskog

Det er naturlig å velge ut registrerte lokaliteter med kystgranskog som bevaringsmålobjekter, og å måle arealutviklingen av disse, samt å registrere relevante utviklingstendenser som kan påvirke lavsamfunnene (utvikling i skogtilstand). Problemet er at det sannsynligvis finnes flere lokaliteter med kystgranskog i reservatet enn de som er registrert. Det er derfor behov for en tilleggsregistrering for å få en samlet oversikt.

Hovedmålet må være at arealer med kystgranskog skal opprettholdes og evt. videreutvikles/utvides gjennom i første rekke naturlig utvikling. Det skal dermed normalt ikke gjøres tiltak i lokalitetene, og det må skje en ekstraordinær negativ utvikling før det vil være aktuelt å gå inn med tiltak.

I Fosen-typen av kystgranskog lever de spesielle kystgranskoglavartene fortrinnsvis på rogn, osp, selje og gråor. Lavartene i kystgranskog kan i svært tette granbestander bli skygget ut. I motsatt fall, kan lavartene få bedre levekår om tette granbestander åpnes opp noe ved at enkeltgrantrær dør eller blir vindfelt.

Lavartene knyttet til kystgranskog kan også bli negativt påvirket ved brann eller omfattende vindfelling. Hardt hjorteviltbeite på arter som rogn, osp og selje kan også gi negative effekter på forekomsten av lavarter i kystgranskog. Om granbestandene blir for tette, kan disse artene bli skygget ut, noe som vil ha negative effekter på lavsamfunnene.

Ved befaringer i de registrerte lokaliteter med kystgranskog kan man relativt enkelt registrere om det har skjedd endringer i naturmiljøet som kan påvirke lavsamfunnene negativt eller positivt. Hendelser/prosesser som kan registreres er fortettingsprosesser i granskog, vindfelling/utdøing av gran, utdøing av rogn, osp, selje og gråor ved enten fortetting av granskog, utdøing ved alder, vindfelling eller storviltbeite. I motsatt fall, kan nyetablering av rogn, osp, selje og gråor gi grunnlag for at lokalitetene med kystgranskog kan øke i areal. En slik befaringsrunde bør gjøres ca. hvert 5. år. Det har klart vært en fordel om den som gjør en slik registrering har arts kunnskap om lavarter i kystgranskog, og dermed kan se på utviklingstendenser på artsnivå. Det vil derfor være ønskelig med artskartlegging, både rekartlegging og nykartlegging.

Drenering - Grøftet myr

Det er relativt mye grønnet myr i Nyvassdalen. Disse myrene har ikke noen negativ effekt på forekomsten av kystgranskog i reservatet, men er uheldige inngrep i reservatet. Det bør gjøres en vurdering av tilstanden til de grønnete myrene og det bør vurderes om det er aktuelt å gjøre tiltak for å tette grønnetene, eventuelt å rydde skog/kratt som kommer opp som følge av uttørringseffekten av grønnetingen. Grønnetene kan dermed være bevaringsmålobjekter, men dette foreslås foreløpig ikke, da tilstanden på grønnetene og mulige tiltak ikke er vurdert nærmere.

Vegetasjonsslitasje

Det er noe slitasje langs kjøretraseen for ATV fra Åltjønna via Skjervatnet og ut til Skjervaassliodden. Denne bør ikke tilta. Det anses ikke som nødvendig å ha et eget bevaringsmål knyttet til utviklingen i kjøretraseen. Det vil bli noe motorferdsel langs traktorveien i Nyvassdalen, men den anses å tåle slik ferdsel, slik at det ikke vurderes som nødvendig med noen konkret og systematisk oppfølging. Ferdsel for øvrig i reservatet er liten og spredt, uten noen trussel i form av tiltakende slitasje.

Kulturbetinget natur

Selv om det har vært både fast bosetting med gårdsbruk og setring og slått i naturreservatet, foreligger det ikke registreringer som tilsier at det er spesielle kvaliteter knyttet til kulturbetinget vegetasjon i Hildremsvatnet naturreservat.

Fremmede arter er ikke registrert, men det bør sjekkes om sitkagran finnes på og ved Oldsetra.

Tabell 5. Tabellen viser forvaltningsutfordringer i Hildremsvatnet naturreservat.

Forvaltningsutfordring	Relevans	Aktuelle tilstandsvariabler*
Kulturbetinget natur		BF, GG,
Fremmede arter, problemarter	(x)?	FA, PRPA, PRAR
Drenering, inngrep, slitasje	x	DR, SE
Reduksjon av viktige arter	x	PRRA, Røddlistede kystgranskogarter av lav, jf. tab. 1**
Areal av kystgranskoglokaliteter	x	PRAR
Skogtilstand	x	TT, TR
Artskartlegging- videreføring	x	(evt. PRRA, lavararter i kystgranskog)
Artskartlegging- nykartlegging	x	(evt. PRRA, lavararter i kystgranskog)
Naturtypekartlegging- nykartlegging	x	Kystgranskog
Tilrettelegging, info, grensemerker	x	Utarbeide informasjon

* forkortelser jfr. håndbok Miljødirektoratet og/eller NiN.

** Gjelder i første rekke de karakteristiske kystgranskogartene trønderflekklav, kastanjelav, gullprikklav og gul pærelav (Gaarder, Fjeldstad og Hanssen, 2013)

Ut fra vurderingene over konkluderes det med at det kun settes ett bevaringsmål for Hildremsvatnet naturreservat knyttet til areal av kystgranskog. Ved feltbefaringer knyttet til dette bevaringsmålet må det gis en beskrivelse av utviklingstendenser som observeres i lokalitetene, som:

- Tetthetsutvikling av granbestander, observert utskygging av rogn, osp, selje og gråor.
- Vindfellinger
- Utdøying av ulike treslag, særlig rogn, osp, selje og gråor.
- Nyrekruttering av rogn, osp, selje og gråor.
- Beiteskader på rogn, osp, selje og gråor.
- Bestandsutvikling av rødlistede lavararter (om registrator har kompetanse)

Disse vurderingene må gjøres på lokalitetsnivå for lokalitetene i tabell 3, og eventuelle reduksjoner/økninger av arealene for lokalitetene beskrives i antall dekar.

Tabell 5. Bevaringsmål er satt for tilstandsvariabel areal av kystgranskog, som er en forvaltningsutfordring i Hildremvatnet naturreservat.

Bevaringsmål	Tilstandsvariabel	Overvåking		God tilstand		Middels tilstand		Dårlig tilstand		Målenhet_intervall
		Start	Frekvens	Trinn	Målt mengde	Trinn	Målt mengde	Trinn	Målt mengde	
Innen overvåking subjekt VV000014 13 skal arealet med kystgranskog og opprettholdes (trinn 1).	PRAR Areal kystgranskog	2018	Hvert 5. år, evt. sjeldnere	1	985 dekar eller mer i minst 9 lokaliteter	2	Reduksjon på 100 dekar	3	Reduksjon på 200 dekar	Antall dekar skog av typen kystgranskog

Overvåking

Registrering i felt hvert 5. år, evt. sjeldnere. Tilfang eller avgang av areal (dekar) pr. kystgranskoglokalitet anslås ut fra vurderinger av prosesser som nevnt over. Som minimum bør det registreres før revisjon av forvaltningsplanen i 2026, det vil si i 2025/26. Om utviklingen er negativ, må tiltak vurderes.

Vedlegg 4 Samlet tiltaksbeskrivelse med kostnadsoverslag og fremdriftsplan

Tabell 4 Samlet tiltaksbeskrivelse med anslag av kostnader, akseptert tidsfrist og antatt finansieringskilde.

Bev. Mål	Når	Tiltak	Ansvarlig	Kostnad (inkl mva)	Finansiering
PRAR VV00001413	2018, og deretter hvert 5. år	Registrer areal kystgranskog	FM. SNO i felt, alt. feltbiolog	50.000,- (med feltbiolog)	Bestillingsdialog
	2016	Lage infoplakat, sette opp i felt	FM, SNO setter opp i felt.	30.000,-	Bestillingsdialog
	2016	Lage info-brosjyre	FM	30.000,-	Bestillingsdialog
PRAR VV0000413	2018	Nykartlegging av kystgranskog	FM	75.000,-	Bestillingsdialog *
	2016	Reparasjon av terrengskader på og ved traktorvei i Nyvassdalen	FM	50.000	Bestillingsdialog
	2017	Registrere behov for restaurering av grøfta myr	FM	30.000	Bestillingsdialog**
	2016	Registrere om det finnes sitkagran i og ved reservatet	FM. SNO i felt	3.000	Bestillingsdialog
	2022	Vurdere sanering av veier som ikke er i bruk	FM	5.000	Bestillingsdialog

* Nykartlegging vil si å lete etter andre kystgranskoglokaliteter enn de som er registrert pr. i dag. Kan ses i sammenheng med registreringer av areal på de kjente lokalitetene.

**De tre siste tiltakene kan utløse behov for midler om det skal restaureres myrer, fjernes eventuell sitkagran eller saneres veier.

Vedlegg 5 Begrepsforklaring

Bevaringsmål og bevaringsmålobjekt

Et bevaringsmål er en kort beskrivelse av en ønsket tilstand for en naturtype (evt. annet kartobjekt). Kartobjektet som det da er knyttet bevaringsmål til kalles **bevaringsmålobjekt**. Ofte er slike objekt allerede etablert, f.eks. i NiN-databasen/Naturbasen. NiN står for Natur i Norge og er et system for inndeling og systematisering av naturen.

Tilstandsvariabler

Man bruker en eller flere **tilstandsvariabler** (eks. Fremmedartsinnslag (FA)) for å måle **tilstanden** til bevaringsmålobjektet. De fleste tilstandsvariablene er definerte i Artsdatabankens Naturtypebase (variasjon-tilstandskokliner). Miljødirektoratet har utarbeidet en håndbok som viser hvordan utvalgte tilstandsvariabler bør brukes av forvaltningen.

Tilstandsklasser

Samtidig med at forvaltningsmyndigheten fastsetter bevaringsmål, skal de også gi konkrete grenseverdier for tre **tilstandsklasser**; *god tilstand*, *middels tilstand* eller *dårlig tilstand*. Lokal overvåking av en tilstandsvariabel, vil resultere i et tall eller ja/nei. Dette resultatet plasserer variabelen i en av de tre tilstandsklassene. Det er forvaltningsmyndigheten som fastsetter grenseverdiene for disse tilstandsklassene. Det kan være aktuelt å justere grenseverdiene når man får tilgang til konkrete overvåkingsdata.

Målt tilstand for den aktuelle tilstandsvariabelen kan "oversettes" til et NiN-trinn (eller egendefinert trinn). Veiledningsmateriale fra Miljødirektoratet har forslag på hvordan målt tilstand kan koples til et NiN-trinn.

NiN trinndeling

I NiN-kartlagte områder er det ofte registrert tilstandsvariabler med et tilhørende **NiN-trinn** (eks. FA-Fremmedartsinnslag = 2). Overvåkingsdata kan brukes for å angi NiN-trinn for en tilstandsvariabel. Dersom overvåkingsdata viser endringer i fremmedartsinnslaget, kan det derfor være aktuelt å revidere NiN-trinnet som er gitt i kartleggingsdataene. Hvis forvaltningsmyndigheten ønsker å overvåke en tilstandsvariabel som ikke er plassert på et NiN-trinn, må man selv fastsette trinnet. Hjelp til dette finnes i håndboka fra Miljødirektoratet eller Artsdatabankens naturtypebase.

Overvåkingsmetode

Overvåking av tilstand skjer etter en **overvåkingsmetode**. Metoden har alltid geografiske egenskaper (f.eks. bevaringslinje, transekt, overvåkingsrute), og skal kunne vises på kart. Dette kartobjektet beskriver metoden, og det skal etter hvert utvikles en metodedatabase der metoden kan lagres (se *dataadministrasjon*). Overvåkingsmetoden skal også inkludere en beskrivelse av hvordan data skal innhentes. Beskrivelsen kan bestå av tekst og illustrasjonsfoto. Det er avgjørende at metoden er godt dokumentert og kan gjentas. Overvåkingen skal alltid resultere i et tall, eller ja/nei.

Slå opp i håndboka og velg overvåkingsmetode for tilstandsvariabelen (i nesten alle tilfeller anbefales en enkel form for strukturert befarings).

Tiltak

Dersom bevaringsmålets tilstand utløser tiltak, kan det være behov for å definere hvilket område tiltaket skal gjøres i. Dette gjøres evt. i SNOs Verneområdelogg.

Vedlegg 6 Oppsummering av uttalelser til forslag til forvaltningsplan for Hildremsvatnet naturreservat

Felles landbruksnemnd i Ørland og Bjugn har i sak 15/22, møtedato 25.11.2015 fattet følgende vedtak:

«1. nemnda mener det bør legges til rette for bruk av området i tur og undervisningsøyemed. Det bør jobbes med informasjon om området slik at flere kan oppleve dette flotte området. Det burde også være mulig å få brukt et slikt unikt område i undervisningsøyemed slik at ungdommen blir klar over miljøverdiene her. Det bør i planen stilles noen økonomiske midler til f.eks. transport og innleie av lærekrefter for skolene i kommunen.

2. Opprettelsen av verneområder gir svært få positive ringvirkninger lokalt. Det må legges til rette for næringsvirksomhet knyttet til verneområdene. Det kan f.eks. være guiding, overnatting, båtutleie m.m. Det er da viktig at stier og veier i området fremdeles er framkommelige. Flere stier/veier i Nyvassdalen bør opprettholdes. Skogeier bør få økonomisk bistand til å rette opp veien ned fra Sandtjønnskardet. Vei inn til Amunddalen bør også inntegnes på kartet som mulig transportvei.

3. Forskning og evaluering av virkningene av vernet bør gjennomføres. Det bør i planperioden foretas skogskjøtsel som er nødvendig for å opprettholde verneverdiene. Mange av de mest verdifulle lavartene som danner grunnlaget for verneverdier er knyttet til lauvskog (rogn, selje, osp). Det bør foretas forsiktige tynningshogster i enkelte barskogområder for å fornye lauvskogen. Løvtrær har en kortere levetid enn barskog og vil over tid bli konkurrert ut hvis skogen blir stående urørt. Skjøtsel av ungskogen bør uansett utføres. Vernemyndighetene må dekke kostnadene med disse arbeidene. Landbruksnemnda mener at det er unødvendig å tette igjen eldre grøfteluffer. Disse vil etter hvert bli mindre synlig i terrenget uten inngrep.

4. Verneområdene må også gjøres bedre tilgjengelig. Vedlikehold av veier, stier og parkeringsplasser inn til og i områdene. Oppsetting av infotavler, informasjon på internett og via mobiltlf. m.m.»

I tillegg anmerkes det i saksframlegget at det muligens finnes sitkagran ved Oldsætra like utenfor verneområdet, og muligens også innenfor reservatet opp langs vegen i Nyvassdalen.

Bjugn Bondelag har gitt følgende høringssvar:

- Mener det er positivt at en forvaltningsplan blir utarbeidet.
- Veiene i og inn i Nyvassdalen og Amunddalen må opprettholdes og inntegnes på kartet som mulige transportveier.
- Eksisterende stier bør holdes framkommelige, dette for å gjøre området attraktivt for utfart for allmennheten.
- Vernemyndighetene må koste skjøtsel av skogen for å kunne bevare verneverdiene.
- Skogeier må få økonomisk bistand til å rette opp veien ned fra Sandtjønnskardet.
- Man må unngå å røre grøftene for å forhindre lavere pH i Storvatnet. Dette har allerede skjedd en gang.

- Det må fortsatt være mulig å drive noe næringsvirksomhet i verneområdet (f.eks. guiding, jakt, fiske, hytteovernatting), og nødvendig motorferdsel til dette må tillates.
- Informasjon må til (f.eks. kart, skilting, omtale på kommunens hjemmesider), slik at folk flest får øynene opp for dette fantastiske området som Hildremsvatnet naturreservat er.

NTNU Vitenskapsmuseet støtter Fylkesmannens vurdering av områdene med grøfta myr i Nyvassdalen. De mener det bør settes i gang tiltak med å restaurere de aktuelle myrområdene. Dette er viktig både i forhold til betydningen av funksjonelle myrer i et klimaregnskap, men også i forhold til verneformålet for området «... å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem». Grøftene bør fylles igjen og skogen som er kommet opp/plantet bør fjernes. Det bør gjøres en grundig vurdering av området på forhånd, evt. om tiltaket kommer i konflikt med andre biologiske verdier, og det bør lages en plan for hvordan tiltaket skal gjennomføres og følges opp i ettertid.

NTNU Vitenskapsmuseet støtter forslaget om at kun en av veitraseene i Nyvassdalen skal kunne benyttes og vedlikeholdes i framtiden. Det påpekes at eventuell tilkjørt masse, drenering og annen opparbeiding langs de øvrige traseene fjernes slik at områdene kan tilbakeføres til naturtilstanden.

Fylkesmannens kommentarer

1. Veier og stier

Etter forskriftens § 4 kan eksisterende veier vedlikeholdes og eksisterende stier ryddes. Forvaltningsplanen legger opp til at en veitrase i Nyvassdalen kan brukes og vedlikeholdes, idet det neppe er interesse i å vedlikeholde veier som ikke lenger har noen nevneverdig funksjon. Dette vil kreve grunneiers samtykke, idet forskriftens utgangspunkt er at veier skal kunne vedlikeholdes. Landbruksnemnda uttaler at flere stier/veier i Nyvassdalen bør opprettholdes. Det må klargjøres hvilke veier de da mener, slik at de kan kartfestes i forvaltningsplanen. I utgangspunktet er det ikke forvaltningsmyndigheten som er ansvarlig for vedlikehold, men grunneierne eller brukerne. Unntaket her er utbedring av veien ned fra Sandtjørnsundet, der Fylkesmannen kan bekoste en engangs utbedring. Det vises her til uttalelsene fra både Landbruksnemnda og Bjugn Bondelag som mener at Fylkesmannen må bekoste denne utbedringen. Fylkesmannen vil vurdere å gjøre rettings/tilbakeføringsarbeider på de veier som det blir klargjort ikke skal brukes lengre slik NTNU Vitenskapsmuseet peker på.

Transportveien inn til Amunddalen kan tas inn i planen som aktuell kjøretrase med elgtrekk/ATV. Det er grøftet langs denne traseen i myrområdet sørøst for Amunddalstjønna og øst for Svarttjønna.

Stier som brukes kan løpende ryddes av grunneiere og brukere ved behov. Det er derfor ikke nødvendig med noen nærmere kartfesting av disse stiene.

Oppfølging:

1. Klargjøre hvilke veier som skal bestå.
2. Få grunneiers aksept for eventuell sanering av veier som ikke lenger skal kunne brukes.
3. Ta inn kart over kjøretraseen inn Amunddalen i planen.

2. Grøfta myrer

Landbruksnemnda og Bjugn Bondelag mener at det ikke bør gjøres tiltak på grønne myrer i Nyvassdalen. Det pekes på at gjengroingen av grønne har kommet langt og at tiltak kan gi sure utslipp til vann. NTNU Vitenskapsmuseet mener det bør gjøres tiltak på de grønne myrene. Fylkesmannen mener det bør gjøres en faglig vurdering av aktuelle tiltak på de grønne myrene. Resultatet fra disse vurderingene legges så fram for kommunen og grunneierne til uttalelse før evt. tiltak vurderes. Det vil uansett ikke være aktuelt med tiltak som gir utslipp av surt vann til vassdrag.

Oppfølging

1. Justere ordlyden i planen i samsvar med teksten over.

3. Informasjon og undervisning

Landbruksnemnda mener det bør legges til rette for bruk av området i tur- og undervisningsøyemed og at området gjøres mer tilgjengelig. Bjugn Bondelag mener at det bør informeres bedre om området. I forvaltningsplanen foreslås det å lage en plakat og en brosjyre for Hildremvatnet naturreservat. Dette vil også være informasjon som kan legges ut på nettet. Det vil ikke være noe i veien for å bruke området mer i tur- og undervisningssammenheng, men det må hovedsakelig skje i regi av lokale aktører idet Fylkesmannen har liten kapasitet til å drive slikt arbeid. Fylkesmannens bidrag vil evt. være å bidra med informasjon. Om det viser seg å bli et behov, kan Fylkesmannen også tilrettelegge parkeringsplasser for besøkende til reservatet og evt. merke stier som det er ønskelig at de besøkende bruker. Ut fra dagens ferdsel synes ikke dette å være noe behov.

Oppfølging:

Justere ordlyd i planen i samsvar med teksten over.

4. Næringsvirksomhet

Det vil være mulig å drive næringsvirksomhet i form av guiding, jakt, fiske, og hytteovernatting i naturreservatet, slik Bjugn Bondelag framsetter ønske om. Slik virksomhet må da skje på en slik måte at det ikke er nødvendig med inngrep eller nye bygninger/anlegg i området.

Oppfølging:

Justere ordlyd i planen i samsvar med teksten over.

5. Skjøtsel

Landbruksnemnda mener det bør drives skjøtsel av skogen i naturreservatet. I forvaltningsplanen legges det ikke opp til at det skal drives noen skjøtsel av skogen, men at den skal utvikle seg fritt. Dette er hovedutgangspunktet når det gjelder alle naturreservater i skog, jf. verneformålet som sier at «Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem». Fylkesmannen mener dette er riktig i denne forvaltningsplanens varighetsperiode (til 2025), men det kan tas inn i planen at det bør gjøres en vurdering av behovet for skjøtsel i ungskogfelter og i lokaliteter med kystgranskog med tanke på å fremme løvtreartene osp, selje, rogn og gråor, som er hovedtreslagene der kystgranskogarter av lav vokser. Dersom utviklingen for disse treslagene er negativ med den følge at lavpopulasjonene minker, kan skjøtsel vurderes. Om

det skal drives skjøtsel, er utgangspunktet at arbeidet skal tilbys grunneier, jf. naturmangfoldloven § 47, og at kostnaden skal dekkes av Fylkesmannen.

Oppfølging:

Justere ordlyd i planen i samsvar med teksten over.

6. Fremmede arter

Bjugn kommunes anmerkning om at det kan finnes sitkagran i og ved Oldsætra må følges opp. Eventuelle sitkagraner innenfor naturreservatet må fjernes, og helst bør også eventuelle sitkagraner på Oldsætra utenfor verneområdet fjernes.

Oppfølging

Ta inn punkt om mulig forekomst av sitkagran og fjerning av denne i forvaltningsplanen.